

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของ
สถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรีเขต 1*

GUIDELINE FOR DEVELOPING STRATEGIC LEADERSHIP ENHANCING
EXCELLENCE IN THE MUEANG CHONBURI 3 SCHOOL CLUSTER UNDER THE
CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ปัทยา มีสุข¹ และ ประทุมทอง ไตรรัตน์²

Padtaya Meesuk¹ and Pratoomtong Trirat²

¹⁻²มหาวิทยาลัยเกริก

¹⁻²Kirk University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: pad.padtaya@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 196 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 180 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาความต้องการจำเป็นได้แบ่งศึกษาออกเป็น 2 ด้านคือ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศ พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง ($PNI_{modified} = 0.35$) และด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง ($PNI_{modified} = 0.38$) และ 2) การนำเสนอแนวทางประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้ 1) พัฒนาทักษะภาวะผู้นำในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในการขับเคลื่อนสถานศึกษานำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด 2) พัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและบุคลากรในการควบคุมและประเมินกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ 3) พัฒนาการสร้างองค์ความรู้ในชุมชนการ

* Received 3 March 2025; Revised 9 March 2025; Accepted 19 March 2025

เรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศ 4) พัฒนาการจัดกระบวนการบริหารการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ, ผู้นำเชิงกลยุทธ์, การบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศ

Abstract

The objectives of this research were to 1) Study the Investigate the essential needs of Strategic Leadership Enhancing Excellence in the Mueang Chonburi 3 School Cluster under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 1. and 2) Propose Guideline for Developing Strategic Leadership Enhancing Excellence in the Mueang Chonburi 3 School Cluster under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 1 . This research employed a quantitative methodology . The sample group consisted of 196 school administrators and teachers, selected using simple random sampling, with 180 respondents completing the questionnaire. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table. The research instrument used was a questionnaire, and statistical methods used included percentage, mean, standard deviation, and the modified priority needs index ($PNI_{modified}$).

The results of the research were that the current state of management for excellence. is divided into two aspects: the first aspect, administrative management for educational excellence, was found to have a high priority needs index ($PNI_{modified} = 0.35$), and the second aspect, strategic leadership development, also had a high priority needs index ($PNI_{modified} = 0.38$). (2) The Propose Guideline based on these findings, 4 guidelines: 1) Enhancing leadership skills to effectively implement strategies that drive educational institutions toward their objectives. 2) Developing the capacity of administrators and personnel in strategic control and evaluation to ensure effective execution. 3) Fostering professional learning communities (PLC) to facilitate knowledge exchange and promote educational excellence. 4) Improving management processes related to strategic control and evaluation to ensure efficient strategy implementation.

Keywords: Guideline for Developing Strategic Leadership, Strategic Leadership, achieve excellence in education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักการสำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษายเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและ สังคมเป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ในระดับนานาชาติเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นคนดีคนเก่งและมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2562, น.19) ในปัจจุบันผู้นำองค์กรยุคใหม่ต้องเผชิญกับปัญหาที่หลากหลาย ภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำจะต้องมีภาวะผู้นำเพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายขององค์กรภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์นั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategy Leadership) เป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพลที่ผู้นำมีต่อบุคคลอื่นให้มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการเพื่อบรรลุและรักษาไว้ซึ่งวัตถุประสงค์ขององค์กรให้ครอบคลุมเป้าหมาย (Ends) และวิธีการ (Means) โดยการกำหนดทิศทางขององค์กร การวางแผนหรือการสร้างทางเลือก การนำไปสู่การปฏิบัติและมีการควบคุมหรือการประเมินผล เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างชาญฉลาด (สุภัทรา สงครามศรี, 2558) และจากงานวิจัยของ Bhattacharya (2019) ที่ศึกษาความสามารถในการเป็นผู้นำและรูปแบบความเป็นผู้นำในโรงเรียนที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ พบว่า คุณภาพของผู้นำ และแบบของผู้นำ เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของความเป็นเลิศในการดำเนินงานของสถานศึกษา เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ฉลวย คงแป้น (2556) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนิริญ พุทธิเสน (2557) พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีบทบาทสำคัญในการบริหารและจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยมีหน้าที่หลักในการส่งเสริมสนับสนุน และกำกับดูแลสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดมีเขต

บริการ จำนวน 7 สหวิทยาเขต ซึ่งจากการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยระดับสหวิทยาเขตพบว่า สหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 มีผลคะแนนต่ำที่สุด ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ดังกล่าว และมีความท้าทายในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ ทั้งในด้านวิชาการและการบริหารจัดการสถานศึกษา เมื่อศึกษาปัญหาที่พบหลักๆ ได้แก่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย รวมไปถึงการขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ตลอดจนการบริหารจัดการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาในเครือข่ายขาดความเป็นเอกภาพและไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น การหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2566)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาของสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และเสริมสร้างความเป็นเลิศในสถานศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและการศึกษาในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 388 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2566)

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปี

การศึกษา 2567 จำนวน 196 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 14 คน และครูจำนวน 182 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.66 -1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 แล้วทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยแบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย สถานภาพ วุฒิกการศึกษาสูงสุด อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ตำแหน่งในสถานศึกษาแห่งนี้

ตอนที่ 2 สอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีตัวเลือกตอบ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาโดยใช้คำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 91.84

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified})

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และหาความถี่

ตอนที่ 4 ดำเนินการร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 ฉบับที่ 1 หาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางฯ และแก้ไขแนวทางฯ

ตอนที่ 5 นำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 สามารถแสดงผลการศึกษาได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยภาพรวม ($n = 180$)

ด้านการบริหารที่ เสริมสร้างความเป็นเลิศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	PNI modified	ลำดับ	แปลผล
1) ภาวะผู้นำ	3.37	1.10	ปาน กลาง	4.53	0.60	มาก ที่สุด	0.345	4	สูง/ จุดอ่อน
2) การวางแผนกลยุทธ์	3.09	1.27	ปาน กลาง	4.30	0.73	มาก	0.391	1	สูง/ จุดอ่อน
3) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	3.21	1.20	ปาน กลาง	4.02	0.62	มาก	0.253	5	ต่ำ/จุด แข็ง
4) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้ปกครอง	3.41	1.10	ปาน กลาง	4.63	0.52	มาก ที่สุด	0.355	3	สูง/ จุดอ่อน
5) การจัดกระบวนการ	3.31	1.19	ปาน กลาง	4.58	0.51	มาก ที่สุด	0.385	2	สูง/ จุดอ่อน
รวม	3.28	1.17	ปาน กลาง	4.41	0.60	มาก	0.35		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.28$) เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้ปกครอง ($\bar{x} = 3.41$) รองลงมา คือ ภาวะ

ผู้นำ ($\bar{x} = 3.37$) การจัดกระบวนการ ($\bar{x} = 3.31$) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ($\bar{x} = 3.21$) และการวางแผนกลยุทธ์ ($\bar{x} = 3.09$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศ พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้ปกครอง ($\bar{x} = 4.63$) รองลงมา คือ การจัดกระบวนการ ($\bar{x} = 4.58$) ภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.53$) การวางแผนกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.30$) และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ($\bar{x} = 4.02$)

การจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) และแยกตามความต้องการจำเป็น เรียงลำดับด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยสุด คือ การวางแผนกลยุทธ์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.391$) การจัดกระบวนการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.385$) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้ปกครอง ($PNI_{\text{modified}} = 0.355$) ภาวะผู้นำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.345$) และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.253$)

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยภาพรวม ($n = 180$)

ด้านการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	PNI_{modified}	ลำดับ	แปลผล
1) การกำหนดกลยุทธ์	3.50	1.11	มาก	4.59	0.54	มากที่สุด	0.312	4	ต่ำ/ จุดแข็ง
2) การกำหนดทิศทางการองค์กร	3.32	1.18	ปานกลาง	4.40	0.58	มาก	0.326	3	ต่ำ/ จุดแข็ง
3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร	3.53	1.06	มาก	4.60	0.57	มากที่สุด	0.303	5	ต่ำ/ จุดแข็ง
4) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	3.28	1.23	ปานกลาง	4.60	0.56	มากที่สุด	0.401	2	สูง/ จุดอ่อน
5) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์	3.17	1.11	ปานกลาง	4.46	0.62	มาก	0.408	1	สูง/ จุดอ่อน
รวม	3.32	1.14	ปานกลาง	4.57	0.57	มากที่สุด	0.376		

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{x} = 3.53$) รองลงมา คือ การกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{x} = 3.50$) การกำหนดทิศทางการองค์กร ($\bar{x} = 3.32$) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.28$) และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ($\bar{x} = 3.17$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.51$) เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือการสร้างวัฒนธรรมองค์กร กับ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.60$) รองลงมาคือการกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.59$) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.46$) และการกำหนดทิศทางการองค์กร กับ ($\bar{x} = 4.40$)

การจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{\text{modified}} = 0.376$) และแยกตามความต้องการจำเป็น เรียงลำดับด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยสุด คือการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.408$) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($PNI_{\text{modified}} = 0.401$) การกำหนดทิศทางการองค์กร ($PNI_{\text{modified}} = 0.326$) การกำหนดกลยุทธ์ ($PNI_{\text{modified}} = 0.321$) และการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ($PNI_{\text{modified}} = 0.303$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้ จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประกอบไปด้วยการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศที่มีสภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมากตามลำดับ แสดงว่าด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ

เชิงกลยุทธ์และด้านการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศเป็นจุดอ่อนของสถานศึกษา ซึ่งควรได้รับแนวทางแก้ปัญหาหรือแนวทางการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา เชื้อชนันท์ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งมีปัญหาหรือจุดอ่อนเช่นเดียวกับผู้วิจัยคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 หน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานรับผิดชอบใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเทิง อำเภอขุนตาล อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเชียงของและอำเภอเวียงแก่น มีวิสัยทัศน์การดำเนินงานคือองค์การแห่งความสุข มุ่งจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและมาตรฐานโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่จากการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหลาย หน่วยงานเท่าที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ และขาดทักษะในการดำรงชีวิต เนื่องจากปัญหาหลายประการ ปัญหาเหล่านี้มี ผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่จะนำทางในการปฏิบัติโดยชี้แนะแนวทางให้ครูได้พัฒนาตนเองศึกษาวิจัย พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้เริ่มต้นในการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและผู้เรียน การพัฒนานักเรียนให้มีทักษะคิดทางบวกกับวัยด้านสติปัญญามีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนรู้ จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านสังคมสามารถนำความรู้ความสามารถและทักษะอันจำเป็นนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนต้องประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ นักเรียนและนักการภารโรง ทำให้เกิดการเรียนการสอนอย่างอย่างสมบูรณ์การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้นโรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การกำหนดรูปแบบการบริหารภายในโรงเรียนนั้นแต่ละโรงเรียนจะมีการกำหนดรูปแบบให้เหมาะสมกับขนาดและภารกิจของโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านการพัฒนาทรัพยากร และด้านกำหนดวิสัยทัศน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดตามและประเมินกลยุทธ์ 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจในการทำงานของครู รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม และการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชิงรายเขต 4 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษา พบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ 1.ด้านการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศ 1.1 ภาวะผู้นำ 1.2 การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้ปกครอง 1.3 การวางแผนกลยุทธ์ 1.4 การจัดกระบวนการ 2.ด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2.1 การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ 2.2 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับวันวิภา ทำประโยชน์ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า 1) ครูเห็นด้วยกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูเห็นด้วยกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และ 4) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด คือ การกำหนดกลยุทธ์ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.521 สามารถพยากรณ์การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ได้ร้อยละ 67.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากการอภิปรายข้างต้นจะเห็นได้ว่า จุดอ่อนของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการบริหารที่เสริมสร้างความเป็นเลิศ คือ การวางแผนกลยุทธ์ การจัดกระบวนการ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้ปกครอง และภาวะผู้นำ ในขณะที่จุดอ่อนของด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ คือ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งมีแนวทางที่สำคัญ 4 ด้าน 16 วิธีดำเนินการ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรให้สามารถบริหารจัดการและนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และมีระบบการควบคุมและประเมินผลที่เป็นรูปธรรม

แนวทางที่ 1 พัฒนาทักษะภาวะผู้นำในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในการขับเคลื่อนสถานศึกษานำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด มีวิธีการดำเนินงานดังนี้ 1.1 กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการอบรมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำและทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 1.2 กำหนดแผนกลยุทธ์ระยะสั้นและระยะยาว ที่ครอบคลุมการบริหารทุกด้านนำไปสู่วิสัยทัศน์การ

บริหารสถานศึกษา 1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน 1.4 กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนได้รับทราบและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งวิธีดำเนินงานจะช่วยให้บุคลากรทุกระดับสามารถปฏิบัติงานตามแนวทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับภาวะผู้นำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารมีทักษะในการกำหนดและนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือควรใช้เทคนิคการบริหารเชิงกลยุทธ์ เช่น Balanced Scorecard (BSC) และ Key Performance Indicators (KPIs) เพื่อให้สามารถวัดผลความสำเร็จของการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับธีรพจน์ เนบเนียน, ประเทือง ภูมิภักทราคม และอานนท์ เมธีวรรณตร (2564) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า 1) สภาพภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับสูงสุด คือ ด้านการคิดและวางแผนเชิงกลยุทธ์ รองลงมา คือ ด้านการกำหนดทิศทาง และด้านที่มีระดับต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาผู้นำในปัจจุบันและในอนาคต และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า 2.1) ด้านจักษุมา บุรณาการ ด้านการกำหนดทิศทาง ประกอบด้วย แนวทางด้านการคิดและวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2.2) ด้านวิธูโร บุรณาการ ด้านการคิดและวางแผนเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ ด้านการดำเนินงานให้สำเร็จ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนในองค์กร และด้านการพัฒนาผู้นำในปัจจุบันและในอนาคต 2.3) ด้านนิสสยสัมปันโน บุรณาการ ด้านการดำเนินงานให้สำเร็จ ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนในองค์กร และด้านการสร้างพันธมิตร

แนวทางที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและบุคลากรในการควบคุมและประเมินกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ มีวิธีการดำเนินงานดังนี้ 2.1 กำหนดแผนปฏิบัติการ/โครงการการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 2.2 การจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติ โดยการสร้างคู่มือที่ชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารและบุคลากร 2.3 การศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 2.4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นำระบบซอฟต์แวร์หรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ มาใช้ในการติดตามและประเมินผล เพื่อให้สามารถประเมินผลกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ขพพช. ปรีชาจารย์, วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัยและ วิทยา ศรีชมพู (2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนารอบคิดแบบเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน พบว่า การคิดกลยุทธ์การเสริมสร้างกรอบคิดแบบเติบโต

ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ความพยายาม ความท้าทาย ความผิดพลาด ข้อมูลป้อนกลับและ ความสำเร็จของผู้อื่น ด้านการพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างกรอบคิดแบบเติบโตของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชน การกำหนดกลยุทธ์ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ การพัฒนาภาวะผู้นำ และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและด้านการประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างกรอบคิดแบบเติบโตของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า มีความเป็นไปได้และเหมาะสม

แนวทางที่ 3 พัฒนาการสร้างองค์ความรู้ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศ มีวิธีการดำเนินงานดังนี้ 3.1 กำหนดนโยบายด้านการสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ 3.2 กำหนดแผนในสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษา 3.3 กำหนดกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ 3.4 กำหนดแผนในการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ปันมุก เสนาดีสัย (2567) ได้ศึกษา การวิจัยและพัฒนากระบวนการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับประถมศึกษา : พหุกรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า กระบวนการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับประถมศึกษา ที่ผ่านการพัฒนาโดยใช้หลักการ POSDC เป็นกรอบการบริหารจัดการที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การชี้แนะ และการควบคุมซึ่ง แต่ละขั้นตอนมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

แนวทางที่ 4 การพัฒนาการ จัดกระบวนการบริหารการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ มีวิธีการดำเนินงานดังนี้ 4.1 กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร 4.2 กำหนดตัวชี้วัดที่สามารถวัดผลสำเร็จของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม 4.3 จัดทำแผนปฏิบัติการที่ระบุรายละเอียดของกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และงบประมาณ อย่างชัดเจน 4.4 ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ซึ่งรวมไปถึงควมมีระบบรายงานผลที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจได้อย่างทันท่วงที ซึ่งสอดคล้องกับ ศรสวรรค์ ราบบำเพ็ง,ปรางทิพย์ กระตุกฤษและธนัสสา โรจนตระกูล (2565) ได้ศึกษา การจัดการเชิงกลยุทธ์ : กระบวนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติขององค์กรภาครัฐ พบว่า กระบวนการการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นกระบวนการเปลี่ยนแผนกลยุทธ์ที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยผ่านกระบวนการ 4 ประการ คือ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และการ

ประเมินและควบคุมกลยุทธ์ ซึ่งองค์กรภาครัฐได้นำไปปฏิบัติอยู่เสมอโดยผ่านการดำเนินงานของหน่วยงานและต้องเป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงาน กฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ทั้งยังมีการประเมินผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมเหล่านั้นด้วยตามตัวชี้วัดของการดำเนินงาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

โดยสรุปแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่นำเสนอสามารถช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ควรมีการปรับปรุงแนวทางเหล่านั้นให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการเฉพาะของแต่ละสถานศึกษา นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนาและนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

งานวิจัยเรื่องมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 2 ส่วน รายละเอียดต่อไปนี้ 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 สามารถนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยนี้ ไปจัดอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นำไปสู่การเสริมสร้างสถานศึกษาให้มีความเป็นเลิศ 1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 สามารถจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความเป็นเลิศของสถานศึกษาและเชื่อมโยงกับเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนำแนวทางเหล่านี้ไปใช้ในการสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดเป้าหมายร่วมกันและสร้างผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ขยายขอบเขตการศึกษาไปยังสถานศึกษาในระดับอื่น ๆ ศึกษาสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หรือสถานศึกษาเอกชน เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการบริหารที่แตกต่างกัน 2.2 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ วิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายของรัฐ หรือสภาพเศรษฐกิจ มีผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ธีรพจน์ แบนเนียน, ประเทือง ภูมิภัทราคม และอานนท์ เมธีวรฉัตร. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามหลักทฤษฎีปาปนิสูตรของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. วารสารวิจัยวิชาการ. 5(2). 129-142.

- ปิ่นมุก เสนาดิสัย (2567). การวิจัยและพัฒนากระบวนการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับประถมศึกษา : พหุกรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. ใน ปริญาปริญญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.
- พนิดา ดอนเมฆ. (2559). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนในจังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- รัฐชนา เชื้อนขันธ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. ใน ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วันวิภา ทำประโยชน์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศรสวรรค์ ราบบำเพ็ญ, ปรางทิพย์ กระตุกฤษและธันสสา โรจนตระกูล. (2565). การจัดการเชิงกลยุทธ์ : กระบวนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติขององค์กรภาครัฐ. วารสารร้อยแก่นสาร. 7(12). 340-355.
- ชพษ ปรินาจารย์, วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัยและ วิทยา ศรีชมพู.(2566). แนวทางการพัฒนากรอบคิดแบบเติบโตของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน. วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน. 5(1). 205-222.
- สุภัทรา สงครามศรี. (2558). แบบจำลองความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และผลการปฏิบัติงานของสถาบันการอาชีวศึกษา ใน วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (2566). รายงานผลการดำเนินการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Harris, G. K. (1989). Similarities Between Leadership Characteristics of Managers of Successful Business Corporations and Principals of Schools Cited for Excellence. (Dissertation Thesis, Ed.D.). Chestnut Hill : Boston College.

- Hollenkamp, D. J. (1990). A Study of Excellent Business Trrits and Theirreplication in Selected Secondary Schools. (Dissertation Thesis, Ed.D.). Illinois : Southem Illinois University at Edwardsville
- Kgaile, A., and Morrison, K. (2006). Measuring and targeting internal conditions for school effectiveness in the free State of South Africa. Educational Management Administration & Leadership, 34(1), 47-68.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample sizes for research activities. Educational and Psychological Measurement. 30, 607-610.